

Juryrapport W.A. van Es-prijs 2021

De W.A. van Es-prijs is een stimuleringsprijs voor jong onderzoekstalent op het gebied van de Nederlandse archeologie. Aan de prijs, die jaarlijks tijdens de Reuwendagen wordt uitgereikt, is een oorkonde verbonden en een geldbedrag van € 2000 beschikbaar gesteld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De W.A. van Es-prijs wordt alternerend uitgereikt voor een proefschrift en een masterscriptie. Dit jaar gaat de prijs naar de beste masterscriptie van de afgelopen twee jaar.

Kandidaten konden worden voorgedragen door de scriptiebegeleider of een andere direct bij de totstandkoming van de scriptie betrokken begeleider. Dat werd gedaan vanuit de Universiteit Leiden, de Rijksuniversiteit Groningen en de Vrije Universiteit Brussel. In totaal ontving de jury, bestaande uit Wim van Es, Jos Bazelmans, Lisette Kootker (voorzitter), Roos van Oosten, Wouter Vos, Nathalie Brusgaard en Menno Dijkstra drie voordrachten.

De drie scripties zijn door de jury met veel interesse gelezen en tijdens ons gezamenlijk beraad beoordeeld. Voordat ik namens de jury de winnaar van de W.A. van Es-prijs 2021 bekendmaak, geef ik een korte schets van de drie voorgedragen studies.

Lisa Fenuci (Vrije Universiteit Brussel) schreef de theoretisch sterke scriptie 'Archeologie van de laatmiddeleeuwse 'heteroseksualiteit' - Onderzoek naar 'heteroseksualiteit' in de late middeleeuwen in de Lage Landen aan de hand van seksuele insignes'. Deze dissertatie behandelt middeleeuwse seksuele insignes op een goed onderbouwde en veelzijdige manier waarbij zij archeologische gegevens en interpretaties integreert met theoretische/filosofische, historiografische en iconografische perspectieven. De jury vindt het een goed gekozen en origineel onderwerp met een eigentijdse nadruk op vrouwenstudies dat aansluit bij recente studies over pelgrimsinsignes waarin de seksuele kant onderbelicht is gebleven.

Fardau Mulder (Rijksuniversiteit Groningen) ronde haar researchmaster af met de scriptie 'Blessing Bowls and Claiming Curfews. Function and meaning of secondary scratch marked pottery in late medieval nunneries in the Netherlands, ca. 1100-1600'. Hiervoor heeft zij onderzoek gedaan naar de betekenissen en relevantie van inkrassingen op aardewerk in vrouwenkloosters en biedt zij op fraaie en streng geordende wijze duiding aan zulke tekens door de monastiek-historische context en archeologische data te combineren. Haar studie blinkt uit door de heldere vraagstelling en imposante kennis van de actuele archeologische en historische discussie over het kloosterleven.

Marieke van Winkelhoff (Universiteit Leiden) schreef de veelomvattende RMA scriptie 'Light in the Dark Ages. A conceptual approach to the role of glass vessels in the Merovingian burial rite' waarbij zij een oud en algemeen geaccepteerd idee ter discussie heeft gesteld, namelijk dat glazen vaatwerk gedeponneerd in Merovingische graven gerelateerd moet worden aan het drinkgelag/convivium en maaltijden genuttigd in het kader van de begrafenissen. De jury vindt het een interessante en relevante theoretische uiteenzetting. Haar benadering is een inspirerend voorbeeld van de integratie van archeologische data met aan verschillende andere disciplines ontleende nieuwe inzichten.

De jury is onder de indruk van de kwaliteit van alle drie de scripties. Desalniettemin heeft de jury na breedvoerige discussie één winnaar gekozen. De winnaar van de W.A. van Es-prijs 2021 in de categorie beste archeologische scriptie van de afgelopen twee jaar is **Marieke van Winkelhoff!**

In haar bijzonder fraai ogende scriptie laat zij zien een indrukwekkende kennis te hebben van de relevante literatuur. De uitwerking van de onderzoeksvragen munt vooral uit door de rijke schakering van de aspecten die aan de orde komen. De uiteenlopende deelonderwerpen worden strikt en steeds in functie van de vraag naar de betekenis van het glaswerk als grafgift in Merovingische graven behandeld. Haar interpretaties van het glazen vaatwerk zijn lovenswaardig. Marieke verdiept het conceptuele kader door een focus te leggen op de materiële karakteristieken van glazen vaatwerk dat

zij vervolgens op zeer fraaie wijze verbindt met waarden in de Merovingische samenleving. Op formidabele wijze heeft Van Winkelhoff een alternatieve oplossing aangedragen dat glazen vaatwerk als lamp gebruikt kan zijn: een overtuigende theorie dat ingrijpende consequenties voor de interpretatie van het grafritueel in de Merovingische tijd heeft. Het resultaat is een overtuigende scriptie waarbij de jury hoopt dat de auteur het in de toekomst nog verder mag verdiepen in de vorm van een proefschrift.

Heiloo/Amsterdam
10 november 2021